

EUROOPA KOHTU OTSUS

10. juuli 1990*

Kohtuasjas C-326/88,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel esitatud Vestre Landsreti taotlus, millega soovitakse nimetatud kohtus pooleliolevas menetluses järgmiste poolte vahel:

Anklagemyndigheden

ja

Hansen & Søn I/S, Hardy Hanseni isikus,

eelotsust teatavate maanteevedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist käsitleva nõukogu 25. märtsi 1969. aasta määruse (EMÜ) nr 543/69 (EÜT 1969, L 77, lk 49) tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS

koosseisus: president O. Due, kodade esimehed Sir Gordon Slynn ja C. N. Kakouris, kohtunikud J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias, F. Grévisse and M. Díez de Velasco,

kohtujurist: W. Van Gerven,

kohtusekretär: vanemametnik H. A. Rühl,

olles läbi vaadanud märkused, mille esitasid:

- Taani valitsus, esindaja: õigusnõunik Jørgen Molde,
- Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: Treasury Solicitor's Department'i ametnik S. J. Hay,
- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: komisjoni õigusnõunik Johannes Buhl ja õigustalituse ametnik Ricardo Gosalbo Bono,

arvestades kohtuistungil ettekannet,

kuulanud 19. oktoobri 1989. aasta istungil ära Hansen & Søn I/S-i, keda esindas advokaat Hjulmand, ning Taani valitsuse, Ühendkuningriigi valitsuse ja komisjoni suulised märkused,

---

* Kohtumenetluse keel: taani.

kuulanud 5. detsembri 1989. aasta istungil ära kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

1. 29. jaanuari 1988. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 9. novembril 1988, esitas Vestre Landsret EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Euroopa Kohtule eelotsuseküsimuse teatavate maanteevedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist käsitleva nõukogu 25. märtsi 1969. aasta määruse (EMÜ) nr 543/69 (EÜT 1969, L 77, lk 49) tõlgendamise kohta.

2. Nimetatud küsimus tekkis kriminaalmenetluses, mida alustati Hansen & Søn I/S-i (edaspidi „Hansen & Søn”) kui autojuhi tööandja vastu seetõttu, et autojuht rikkus teatavaid määruse (EMÜ) nr 543/69 artikli 7 lõike 2 sätteid, mis käsitlevad ööpäevast maksimaalst sõiduaega, ja artikli 11 sätteid, mis käsitlevad ööpäevast kohustuslikku puhkeaega.

3. Määruse (EMÜ) nr 543/69 artikli 18 lõikes 1 sätestatakse, et liikmesriigid peavad vastu võtma määruse rakendamiseks vajalikud õigusnormid. Need normid peavad muu hulgas hõlmama määruse sätete rikkumise korral rakendatavaid sanktsioone.

4. Taani tööminister võttis talle 29. novembri 1972. aasta seaduse nr 508 artikli 1 lõikega 1 antud volituse alusel 2. juunil 1981 vastu ministri määruse nr 448 kõnealuse nõukogu määruse rakendamise kohta. Ministri määruse artikli 9 kohaselt võib määruse (EMÜ) nr 543/69 artiklite 7 ja 11 rikkumise korral määrata tööandjale rahalise karistuse, juhul kui sõit tehti tema huvides, isegi kui rikkumise osas ei tuvastata tema tahtlust ega hooletust.

5. Nimetatud sätte alusel määras Graasteni kohus Hansen & Sønile rahalise karistuse, kuigi rikkumise osas ei tuvastatud tema tahtlust ega hooletust. Vestre Landsretile esitatud apellatsioonkaebuses väitis Hansen & Søn, et puhtalt objektiivne kriminaalvastutus, nagu see on ette nähtud 1981. aasta määrusega, on vastuolus nõukogu määrusega (EMÜ) nr 543/69.

6. Vestre Landsret otsustas menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmine eelotsuseküsimuse:

„Kas teatavate maanteevedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist käsitlev nõukogu 25. märtsi 1969. aasta määrus (EMÜ) nr 543/69 ja selle hilisemad muudatused keelavad kohaldada siseriiklikke sätteid, mille kohaselt võib tööandjat, kelle autojuht rikub määruse artikli 7 lõiget 2 ja artiklit 11, mis käsitlevad sõidu- ja puhkeaega, karistada rahalise karistusega olenemata sellest, et rikkumise osas ei ole tuvastatud tööandja poolset tahtlust ega hooletust?”

7. Täpsemad andmed põhikohtuasja õiguslike ja faktiliste asjaolude, menetluse käigu ning Euroopa Kohtule esitatud kirjalike märkuste kohta on esitatud kohtuistungis ettekandes ning edaspidi mainitakse või käsitletakse neid niivõrd, kui see on vajalik Euroopa Kohtu põhjenduste seisukohast.

8. Hansen & Søn on esitanud kaks argumenti, et kinnitada 1981. aasta Taani määruse artikli 9 vastuolu määrusega (EMÜ) nr 543/69.

9. Esiteks väidab ta, et objektiivse kriminaalvastutuse kehtestamisega soovis Taani valitsus laiendada määruse (EMÜ) nr 543/69 kohaldamisala ning kehtestas tööandjatele kohustuse, mida määruses ei ole sätestatud. Selle väite toetuseks viitab ta 18. veebruari 1975. aasta otsusele (kohtuasi 69/74: *Cagnon ja Taquet* (EKL 1975, lk. 171, 10. punkt), milles Euroopa Kohus leidis, et nimetatud määruse artikliga 11 on tööandjatele pandud üksnes kohustus võtta vajalikud meetmed, et võimaldada töötajatele ette nähtud ööpäevane puhkeaeg.

10. Selle väite toetuseks lisab Hansen & Søn, et autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist käsitleva nõukogu 20. detsembri 1985. aasta määrusega (EMÜ) nr 3820/85, millega tunnistati alates 29. septembrist 1986 kehtetuks määrus (EMÜ) nr 543/69, üksnes täpsustati varem kehtinud määruse alusel kohaldatud sätteid. Nimetatud sätte kohaselt on tööandja kohustatud korraldama töö selliselt, et autojuhtidel oleks võimalik täita ühenduse eeskirju, ning peab võtma vajalikke meetmeid võimalike rikkumiste kordumise vältimiseks.

11. Selle väitega ei saa nõustuda. Määruse (EMÜ) nr 543/69 artiklitega 7 ja 11 kehtestati sõidu- ja puhkeaja piirangud, mida peavad järgima juht ja teised sõiduki meeskonnaliikmed. Artiklis 18 sätestatakse, et liikmesriigid peavad võtma nende piirangute järgimise tagamiseks vajalikud meetmed. Siseriiklik õigusnorm, millega nähakse tööandjale ette kriminaalvastutus määruse (EMÜ) nr 543/69 sätete rikkumise eest tema töötaja poolt, ei laienda iseenesest kõnealuse määruse kohaldamisala. Nimetatud vastutus on kõnealuste sätetega kehtestatud piirangute järgimise tagamise vahend.

12. Määruse (EMÜ) nr 3820/85 artikli 15 eesmärk ei ole piirata tööandja vastutust oma töötajate eest, kes ei järgi juhtimis- ja puhkeaja nõudeid, vaid kehtestada tööandjale konkreetsed ja talle ainuomased kohustused. Sellest tuleneb, et kõnealune säte ei välista tööandja objektiivset kriminaalvastutust.

13. Samuti leiab Hansen & Søn, et kuna Taani on ainsana kehtestanud objektiivse kriminaalvastutuse süsteemi, on selles riigis asuvatel ettevõtjatel suurem karistamisohut ning see moonutab konkurentsi ühisturul, mis on vastuolus asjaomaste siseriiklike õigusaktide ühtlustamiseks ette nähtud määruse (EMÜ) nr 543/69 eesmärkidega.

14. Sellega seoses tuleb märkida, et kuigi määruse (EMÜ) nr 543/69 eesmärk on ühtlustada teatavad autotranspordi valdkonnas konkurentsi mõjutavad sätted, jätab see liikmesriikidele nende sätete ellurakendamise osas ulatusliku kaalutusõiguse. Esiteks lubab artikkel 13 liikmesriikidel kohaldada nende territooriumil registreeritud juhtide ja sõidukite suhtes

rangemaid meetmeid ning teiseks jätab artikkel 18 liikmesriikidele õiguse otsustada rikkumise korral rakendatavate sanktsioonide liigi ja määra üle.

15. Lisaks tuleb märkida, et määruse (EMÜ) nr 543/69 rikkumise majanduslikud tagajärjed ei erine mitte üksnes asjaomase liikmesriigi kehtestatud kriminaalvastutuse süsteemist, vaid ka ettenähtud rahalise karistuse määrast ja teostatava kontrolli tõhususe olenevalt. Seega ei too objektiivse kriminaalvastutuse süsteemi kehtestamine iseenesest kaasa konkurentsitingimuste moonutamist.

16. Seepärast tuleb asuda seisukohale, et määrus (EMÜ) nr 543/69 ei välista selliste siseriiklike sätete kohaldamist, millega karistatakse määruse artikli 7 lõiget 2 ja artiklit 11 rikkunud autojuhi tööandjat, isegi kui rikkumisega seoses ei tuvastata tööandja poolset tahtlust ega hooletust.

17. Lisaks tuleb meeles pidada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt, mida korraldab 21. septembri 1989. aasta otsuses (kohtuasi 68/88: *komisjon v Kreeka* (EKL 1989, lk. 2965)), peavad liikmesriigid EMÜ artikli 5 kohaselt võtma kõik vajalikud meetmed ühenduse õiguse kohaldamise ja tõhususe tagamiseks, juhul kui ühenduse määrusega ei ole rikkumise puhuks sanktsioone ette nähtud või selles viidatakse sanktsioonide osas siseriiklikele õigusnormidele. Selleks peavad liikmesriigid, kellel säilib küll karistuste valiku võimalus, hoolitsema eelkõige selle eest, et ühenduse õiguse rikkumisi karistataks nii sisu kui menetluse osas samadel tingimustel kui siseriikliku õiguse sarnase laadi ja tähtsusega rikkumisi ja et need tingimused igal juhul tagaksid karistuse tõhususe, proportsionaalsuse ja hoiatavuse.

Vormindatud: Eesti

18. Eelotsusetaotlusest nähtuvalt on objektiivse kriminaalvastutuse kehtestamine kooskõlas Taanis töökeskkonna kaitseks kehtestatud üldise süsteemiga.

19. Lisaks tuleb meeles pidada, et esiteks ajendab objektiivse vastutuse süsteem tööandjat korraldama oma töötajate tööd selliselt, et oleks tagatud määruse täitmine, ning teiseks on liiklusohutus, mis määruse (EMÜ) nr 543/69 preambuli kolmanda ja üheksanda põhjenduse kohaselt on üks selle määruse eesmärke, üldise huviga seotud valdkond, mis võib õigustada tööandjale tema töötajate poolsete rikkumiste korral rahalise karistuse määramist ning objektiivse kriminaalvastutuse süsteemi. Seega ei ole EMÜ asutamislepingu artiklis 5 sätestatud koostöökohustusega kooskõlas oleva rahalise karistuse kehtestamine taotletava eesmärgi suhtes ebaproportsionaalne. Rahalise karistuse määra osas ei ole proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist käesoleval juhul kahtluse alla seatud.

20. Eeltoodust tulenevalt tuleb Vestre Landsret'i esitatud küsimusele vastata, et teatavate maanteevedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist käsitlev nõukogu 25. märtsi 1969. aasta määrus (EMÜ) nr 543/69 ega ühenduse õiguse üldpõhimõtted ei välista selliste siseriiklike õigusaktide kohaldamist, mille alusel määruse artikli 7 lõiget 2 ja artiklit 11 rikkuva autojuhi tööandjale võib määrata kriminaalkaristuse, isegi kui rikkumisega seoses ei tuvastata tööandja poolset tahtlust ega hooletust, juhul kui ettenähtud karistus sarnaneb siseriikliku õiguse sarnase laadi ja tähtsusega rikkumise eest ette nähtud karistusega ning on proportsionaalne toimepandud rikkumise raskuse suhtes.

Vormindatud: Eesti

Kohtukulud

21. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Taani valitsuse, Ühendkuningriigi valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulud ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS,

vastates Vestre Landsreti 28. jaanuari 1988. aasta otsusega esitatud eelotsuseküsimusele otsustab:

Teatavate maanteevedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist käsitlev nõukogu 25. märtsi 1969. aasta määrus (EMÜ) nr 543/69 ega ühenduse õiguse üldpõhimõtted ei välista selliste siseriiklike õigusaktide kohaldamist, mille alusel määruse artikli 7 lõiget 2 ja artiklit 11 rikkuva autojuhi tööandjale võib määrata kriminaalkaristuse, isegi kui rikkumisega seoses ei tuvastata tööandja poolset tahtlust ega hooletust, juhul kui ettenähtud karistus sarnaneb siseriikliku õiguse sarnase laadi ja tähtsusega rikkumise eest ette nähtud karistusega ning on proportsionaalne toimepandud rikkumise raskuse suhtes.

Vormindatud: Soome

Due

Slynn

Kakouris

Moitinho de Almeida
Velasco

Rodríguez Iglesias

Grévisse

Díez de

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 10. juulil 1990 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

J.-G. Giraud

O. Due